

پس از عقد کتبرات با متخصصین دیگر که براه نمایی و مشورت او استخدام خواهند شد سر بیا روانه ایران شوند اکنون قبل از اینکه راجع با استخدام سایر متخصصین مالبه پیشنهادی تقدیم نمایم لازم است بدو شرایطی را که بین دولت حاضر و دکتر میلسیو موافقت حاصل شده است با اطلاع مجلس شورای ملی رسانیده با اجازه و تصویب مجلس کتبرات مشارالیه منعقد و سپس مواد کتبرات سایر مستخدمین را بمجلس شورای ملی تقدیم می نمایم نظر باینکه لزوم سرعت اصلاحات مالبه تسریع عقد کتبرات مشارالیه و تا کید در سرعت اعزام او را اجاب می نماید اینک شرایط استخدام مشارالیه را در ضمن پانزده ماده ذیل پیشنهاد و تصویب آنرا بفوریت تقاضا دارم تا هر چه زودتر سایر متخصصین نیز استخدام و با سرعت وسایل روانه ایران شوند

رئیس - مواد کتبرات طبع و توزیع می شود و آقایان مطلع خواهند شد چنانچه عرض کردم این لایحه مراجعه می شود بکمیسیون خارجه و کمیسیون بودجه - جلسه آتی پس فردا پنج شنبه سه و نیم بظهر مانده است موضوع مذاکرات مسئله شهریه ها خواهد بود

آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده گمان می کنم لایحه را که آن آقای رئیس الوزراء پیشنهاد فرمودند برای جلسه پس فردا ممکن است حاضر شود چون کمیسیون خارجه عصری منعقد است و کمیسیون بودجه هم ممکن است فردا صبح منعقد شود بنا بر این اگر آقایان موافق باشند ممکن است در صورتیکه راپورت کمیسیون ها حاضر باشد لایحه مستشار ها هم جزو دستور باشد

رئیس - مخالفی نیست (بعضی گفتند خیر)

رئیس - هم لایحه مستشار ها و هم مسئله شهریه جزو دستور پس فردا خواهد بود (مجلس بکربع ساعت بعد از ظهر ختم شد) **موتمن الملك**

جلسه یکصد و نوزدهم صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه دوم ذیحجه ۱۳۴۰ مطابق چهارم اسد ۱۳۴۰

مجلس تقریباً ۳ ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید (صورت مجلس یوم ۲ شنبه دوم اسد را آقای امیرناصر قرائت نمودند) **رئیس** - گویا نسبت بصورت مجلس ملاحظاتی نباشد ؟

اظهاری نشد

رئیس - صورت مجلس تصویب شد دستور امروز اولاً مسئله شهریه ها و بعد لایحه کتبرات رئیس کل مالبه ایران میباشد بالفعل مسئله شهریه ها مطرح است آقای معتمد السلطنه مخالفند ؟

معتمد السلطنه - عرضی ندارم

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا

محمد هاشم میرزا بنده مخالفم

رئیس - بفرمایند

سلیمان میرزا - بنده راجع بدستور عرضی دارم

رئیس - بفرمائید

سلیمان میرزا - گمان میکنم آقایان همه با بنده موافق باشند در اینکه دستور را مقدم و برجز بکنم یعنی کتبرات کمتر (میلسیو را) مقدم بداریم و بعد راجع بشهریه ها مذاکره شود چون مسئله شهریه ها طول خواهد کشید و بعضی در این جلسه هم تمام نشود.

پس بهتر این است ابتدا مسئله کتبرات رئیس کل مالبه مطرح وبعد در شهریه ها مذاکره شود.

رئیس - مخالفی نیست ؟ (گفتند خیر)

رئیس - باید این مسئله را عرض کنم برروز که اعلام شد این لایحه بکمیسیون بودجه و کمیسیون خارجه ارجاع میشود و فراموش شد که عرض کنم باید بکمیسیون قوانین مالبه هم مراجعه شود.

ولی بکمیسیون قوانین مالبه هم مراجعه شود.

چنانچه ملاحظه می فرمائید از طرف کمیسیون راپورتی هم داده شده که طبع و بین آقایان توزیع گردیده است بالعقل مذاکرات در کلیات است.

نصرت الدوله مغیر کمیسیون بودجه - در چند جای این لایحه يك اصلاحات عبارتی لازم بود.

ولی چون خیلی مهم نبود کمیسیون در ضمن راپورت خود آنها را درج نکرد ولی اگر اجازه بفرمایند ممکن است یاد ر موقع خواندن مواد یا قبل بنده آنها را متذکر شوم که آقایان در روی لایحه خود اصلاح فرمایند

رئیس - در موقع قرائت مواد گویا بهتر باشد آقای دست غیب مخالفند یا موافق ؟

شیخ الاسلام اصفهانی - بنده قبل از اجازه خواستم

رئیس - بلی صحیح است بفرمائید **شیخ الاسلام** - از قدیم گفته اند دایه که بیش از مادر دل سوزی کند باید پستان او را برید ما این اصل را فراموش کرده ایم هفده سال است نشسته ایم که از فرنگستان آدم بیاید مملکت ما را اداره کند در عین

این حال يك اصل دیگری را هم زیر پا گذارده ایم باز از قدیم گفته اند هر ضرری يك عقلی را زیاد میکنند ما در این باب ضررها برده ایم ولی عقلمان بآن عقل هفده سال قبل است مگر مستشار نیاوردیم ؟

چرا آوردیم ؟

چه کردند ؟

خرابی فساد - قریب هجده سال است بجهت اداره بخت مستشار آورده اند نتیجه چه شد ؟

سی سال قبل بست اصفهان به یزد و کرمان در ظرف چهار پنج روز با اسب

برده میهد ولی حالا در ظرف ده الی بیست الی سی روز با گاو و گتر برده میشود يك نتیجه عمده دیگر هم داده است که این کتابچه است و باید اسم آنرا اختلاس نام گذاشت که يك فقره سند که این آقای مستشار داده اند و تبرهای احمد شاهی بوشهر را گرفته اند بر حسب قیمت چهل و چهار هزار و هفتصد و نود و هشت تومان و پنج هزار قیمت داشته است از این يك نمونه بقیه مطالب بخوبی معلوم میشود دوازده سال است برای عدلیه مستشار آورده ایم جناب مسیورینی قاضی القضاة مملکت اسلامی ایران . . .

جمعی از نمایندگان اینطور نیست

نصرت الدوله - کی چنین چیزی بوده است .

شیخ الاسلام - در ماه ششصد و سی سه تومان می گیرد در سال نه هزار و نهصد و نود و شش تومان

دوازده سال آن میشود صد و نوزده هزار و پانصد و پنجاه و دو تومان تقریباً صد و بیست هزار تومان بیک مستشار داده ایم غیر از مخارج دیگر غیر از مصارف اداره مستشاری و غیره ایشان چه کرده اند .

فقط در ظرف این دوازده سال يك کتابچه نوشته شده است که عموم اهالی مملکت را بمجلس بدولت شورا نیده است و همه هم می دانند آن کتابچه را براتی ها نوشته اند **محمد هاشم میرزا** - تصریح کنید کدام کتابچه است .

شیخ الاسلام - مستشار برای قشون آوردیم قریب یکصد کرویر پول دادیم ۱۲ هزار سر باز و صاحب منصب موجود شد

یک وقت آقایان متخصصین یاغی شدند جوانهای نازنین ما را برداشته بروند در بیابانها تمام راپایان مرک کردند و خودشان هم پول ها را برداشتند و رفتند این جناب مسیورینی رنگساز (خنده حضار) از

دهم اکتبر ۱۹۱۶ مسیعی استخدام شده در سالی چهار هزار و سیصد و نود و دو تومان شش سال است در ایران تشریف دارند بالغ بر بیست و شش هزار و سیصد و پنجاه و دو تومان مواجب گرفته اند چه کرده اند

يك اخبار واحاده يك اخبار متواتره از ایشان شیوع یافته اخبار احاد این است دوسه نفر شاگرد تدارک کرده اند که دونفر از آنها را بگلیایگان و یک نفر را بهراق فرستاده اند ولی بر حسب اخبار متواتره این جناب مسیورنا این ساعت بقدر یکشاهی برای ایران کار نکرده است هالم فرانسوی تصدیق میکند که ما سالهای دراز دیگر در علم رنگری بگرد ایران بهانه میسیم آنوقت ما از اروپا معلم برای رنگری می آوریم راپورت کمیسیون فوق العاده تحقیق را همه آقایان دارند در صفحه سوم می نویسد :

در این مورد بی مناسبت نیست که تصدیق هالمانه و منصفانه بکار فرانسوی دانشمندی را ذکر کنم که در اواخر سلطنت شاه شهید نورالله مضجعه بایران آمده و اغلب شهرهای عمده این مملکت را گردش کرده و در مصولات و هنرهای دستی ایرانیان مطالعات بسیار عمیقه نموده و سیاحت نامه از مشهورات خود در ایران مدون و منتشر ساخت در فصل راجع بصنایع ایران تقریباً باین مضمون می نویسد اگر ما اروپائی هادر تمام صنعت ها گوی سبقت ر بوده ایم در رنگری و کازری هنوز بگرد صنعت

گران ایرانی نرسیده ایم آقایان مستشار ها چه می فرمایند ؟ می فرمایند اداره ممکت ناتوان است باید اصلاح شود و اصلاح کننده

لازم است عبارت دیگر ما مریض هستیم و دو لازم داریم بنده تصدیق می کنم مریض هستیم ولی در طرز مالجه و تمین دوا اشتباه شده است ناتوانی اداره ایران بواسطه وجود مردمان بیکار و مستخدمین زیادی است که هر کابینه روی کار می آید از فساد از زحمت از هیا هو و بالاخره انتربك این مردمان نمی تواند کار کند ناچار کناره گیری می کنم آقایان اگر علاج درد ایران را می خواهید کار برای بی کار ها پیدا کنید علاج درد با مستشار آوردن نمی شود اگر اطراف این وزارت خانه ها خلوت شود و بگذارند این ایرانی ها بکارهای خود رسیدگی کنند هر ساعت مترازل و منتظر رنک تازه نباشند همین ایرانی ها با حسن وجه ایران را اداره می کند اول سیاست مدار مملکت ما آقای مشیرالدوله هستند در ایام و کالتشان در همین مجلس شورای ملی دوم رتبه فرمودند که ما از ایرانی ها کسانی که لایق اداره کردن این ملک باشند داریم آیا آقایان حساب فرموده اند که مخارج آقای مستشار چه قدر می شود ؟ یا حساب فرموده اند ؟

بنده حساب کرده ام در سال یکصد هزار تومان مخارج این یک نفر مستشار میشود چرا ؟ پانزده هزار دلار مواجب سه هزار دلار مخارج این تقریباً می شود بیست و چهار هزار تومان . .

و تصویب کردیم ولی دیدیم بعد چه انعکاساتی پیدا کرد و چه انقلاباتی پیش آمد که شوستر را از مملکت بیرون کردند اخلاق و عادات ما همان است هیچ فرق نکرده ایم پس بهین دلیل که عرض کردم یکروزی هم خواهد آمد که برای این شخص انعکاسات سوء پیدا میشود (بعضی نمایندگان انشاء الله نمیشود) حاج سید محمد باقر - بنده هم معتقدم که انشاء الله نمیشود ولی انشاء الله باید اخلاق را تصحیح کرد انشاء الله باید توصیه را کم کرد انشاء الله بایستی وقتی که انسان میخواهد قانون بگذارد نظر با اخلاق محیط خارج از خودش هم بکند یعنی فقط نظر با اخلاق خودش نکند نظر با اخلاق آقایان خارج از مجلس هم بکند بنده عرض میکنم این مستشاری آید بایک اختیار تامی آنوقت چه میکند؟ مالیات یا بقایا را که میخواهد بگیرد بچه ترتیب میگیرد؟ او که همراهش قوه نمی آورد مستشار می آید که آدم از همینجا سر کار بگذارد که آدم همراه خود نمی آورد پس وقتی این مستشار آمد مأمور همان مأمور است فقط یک نفر رئیس پشت میز اضافه میشود ولی مأمور همان است که بود رئیس مالیه شیراز و اصفهان همان است که هست تا بین های آنها هم همانها هستند که بوده اند .

استیجیر الله بنده عرض میکنم مأمورین میشود نسبتی داد و حرفی درباره آنها زد ولی عرض میکنم هیچ فرقی نمیکند او که نمی آید مأمور عوض کند مأمورین همانها هستند حالا میفرمایند زیر دست او ترتیب میشوند خیر اینطور نیست پس عقیده بنده مادامیکه مالیات از روی عایدات نیست رئیس کل و رئیس جزیه هر کس باشد همینطور است فقط چیزی که هست این است که میگوید فلان میرزا در عوض فلانکس باشد و یک اسمی هم روی او میگذارند وزیر مالیه - جلسه امروز مجلس بعقیده بنده سزاوار آن است که جشن بگیریم زیرا آقایان و آنهایی که در دوره دوم در مجلس بودند یا در خارج بودند میدانند در یک شهبانی که در نجف فشار آن اولتیماتوم مستخدمین امریکائی را خارج کردیم و یک حق ثابت دولت ایران را بزور از ما گرفته چه رضی داشتیم الحمد الله بنده خودم را عرض میکنم و یقین دارم که سایرین هم بامن حرکت خواهند داشت که دیدیم یکروزی را که حق خودمان را پس گرفتیم یعنی یک مستخدم امریکائی بایک اختیار زیادی مجلس شورای ملی دو مرتبه استخدام کرد و الحمد الله دیدیم امروز با همین رای تلافی کردیم آنچه را که در گذشته بسر ما آورده بودند ولی آنچه از گذشته تجربه حاصل کردیم باید امروز بکار ببریم اولاً مستشار را دیگر نباید به

گذاریم در آن سیاست بازیها بکشند که باز یک بلای دیگری بر ما بیاورند حفظ مستشار بدست ما است آوردن مستشار خیلی آسان است ولی محافظت کردن او خیلی مشکل است و دولت که یکی از مسائل مهمه بر گرام خود را استخدام مستشار قرار داده و در قدم اول استخدام مستشار را قرار داده معتقد است که باید مستشار را که لامعا محافظت کرد و اسباب کار او را از هر جهت فراهم نموده و برای این کار یکی یکی معایب امور مالیه را در نظر میگیرد و اسباب اصلاح آنرا با موافقت مجلس شورای ملی فراهم می کنند بعد که مستشار چهار یک اشکالات عمده نشود همه آقایان نمایندگان واسطه تظلمات و شکایاتی هستند که از موکلین محترمشان از ولایات بواسطه رفتار مأمورین مالیه میرسد ولی وقتی که رسیدگی میشود این کارها در همین اینکه باید تصدیق کرد که جز ظلم چیزی نیست از آنطرف هم مأمور مالیه تقصیری جز انجام وظیفه نکرده است و این خیلی بد است که تصدیق بکنم ظلم است ولی هیچ مسؤولیتی هم بکسی وارد نمی آید این برای این است که اساس مالیه ما بر هیچ چیز برقرار نیست یک اصولی در هشتاد و چند سال قبل از روی یک جزء جمع هائی نوشته اند مالیاتی را بر املاک تحمیل کرده اند که حالا با هیچ چیز مطابقت نمیکند بر روی سرمایه است نه بر روی عایدات و البته معلوم است در ظرف این چند سال تغییرات کلی پیدا شده در مالک متمدنه که تمام اصول مالیه خودشان را مثل سایر امور خود مرتب کرده اند هر ده سال یکمرتبه تجدید میز می کنند ولی ما بدون هیچ ملاحظاتی مالیاتی را که صد سال قبل برقرار شده امروز میخواهیم از روی همان اصول از مردم بگیریم نتیجه این می شود که روز بروز بر ارقام بقایای دولت اضافه می شود و مردم هم متصل در صدمه و اذیت هستند در صورتی که در موقعی که این مالیاتها وضع شده خیلی عادلانه بوده زیرا در بعضی از نقاط اگر ملاحظه شود دقایقی را در نظر گرفته بودند مثلا در اصفهان نقاطی را که طرف مغرب بوده کمتر مالیات می داده اند تا آنهایی که در طرف مشرق بوده اند برای اینکه آنها وقتی صبح بشارت می آید در مقابل چشمشان بود و موقعی که مراجعت میکردند همین طور بود آفتاب را در مقابل خود می دیده اند اما سکنه نقاط شرقی چون در هر دو حال پشت با آفتاب بوده اند بیشتر مالیات می پرداخته اند حالا طول مدت طوری شده است که این مالیاتها یکبار سنگین شده و جز ظلم اسم دیگری نمیشود روی او گذاشت و این اولین قدمی است که باید آقایان نمایندگان در راه اصلاح مالیات بردارند این است که مستشار را از مواجه شدن بایک کشمشاورد و خورد مائمی

حفظ کنند و برای اینکه از زمینه هائی که برای اختلاس تهیه شده جلوگیری شود و مطمئن شویم آنچه از جیب مالیات بنده بیرون می آید عیناً بخرانه دولت وارد می شود از کمیسیون محترم قوانین مالیه درخواست میشود که از روز شنبه بخودشان زحمت بدهند و طرح قانونی ممیزی را مطرح کنند و زود تر بمجلس تقدیم نمایند زیرا تا وقتی که تکلیف دولت معلوم نیست که از روی چه اساسی باید از اهالی مالیات بگیرد هیچ وقت این اختلافات مرتفع نخواهد شد و مستشار مالیه هم که وارد بشود با همین زد و خورد ها مواجه خواهد شد تا جزء جمع صحیحی تهیه نشده ام از اینکه مدرک صحیحی در دست باشد یا نباشد نمیتوان مطمئن بود که از روی عدالت مالیات گرفته می شود این است که اگر هفته سه روز یا چهار روز هم باشد بایستی آقایان بخودشان زحمت بدهند و از تصویب این لایحه یک بار گرانی را از دوش مردم برداشته تا پیش از این دولت در فشار نبوده و مردم تحت تعدی نباشند و مستشار هم که وارد می شود با یک دستور ثابتی مشغول کار بشود ، لواجیحی بهیشت رئیس تقدیم شده و اکنون نیز تقدیم میشود اول مالیات ممیزی است که از کمیسیون قوانین مالیه گذاشته است .

قسمت دوم راجع بغالصحجات انتقالی است که صاحبان آنها مورد یک فشارها و تعدیات زیادی هستند و غالباً بوزارت مالیه می نویسند که ما حاضریم املاک خودمان را بدوالت واگذار نمایم ولی متاسفانه وزارت مالیه نمی تواند در مقابل تقاضای آنها جواب مساعدی بدهد و ناچار است که بطرز قدیم از آنها مطالبه مالیات بنماید قسمت ثالث راجع بمالیاتها و عوارض است که دو سه سال قبل برقرار شده است گرچه زمینه آن از سابق مرسوم بوده ولی در این چند ساله یک تغییراتی در آنها پیدا شده و فوق العاده اسباب زحمت مردم شده است و بنده هم عقیده ندارم مالیاتی که از تصویب مجلس نگذشته است از مردم مطالبه شود و البته باید لواجیح آن بمجلس آمده و از تصویب مجلس بگذرد این است که لواجیح قانونی نواقل و ذبایح و مستقالات را که دولت تجدید نظری در آن نموده تقدیم میکنم و از کمیسیون محترم استعنا میکنم که یکی دو فقره از این لواجیح را که خیلی اهمیت دارد مقدم داشته و از تصویب مجلس بگذرانند تا بعد از یک مدت متمادی بواسطه زحمات مجلس شورای ملی دولت و مردم از زیر یک فشارها و تعدیاتی خارج شوند راجع بقانون مستقالات هم که عرض کردم در مجلس سابق قانونی وضع شده لیکن همان طور که غالباً مذاکره می شود مالیات مستقالات را مجلس سابق اختصاص بخانه های اجاره داده است در صورتی که در ایران هر کس اندک استطاعتی داشته باشد برای

خود یک خانه ملکی تهیه نموده و خانهها را اجاره فقط متملق باشخاص است که استطاعت خرید خانه ندارند قانون سابق این طبقه از مستأجرین را زیر بار مالیات برده و خانه های بزرگ و بار کهای خیلی وسیع که از نظیف و تأمینات شهری بیشتر استفاده می کنید معاف داشته و نی در این لایحه نظر دولت اینطور صلاح دانست که آن طبقه را زیر قانون مستقالات بیاورد تا آنها هم مالیات داده باشند

راجع بکنترات رئیس کل مالیه باز تجدید می کنم که آقایان باید خیلی خوش وقت باشند که این جلسه امروز را دیدند و تلاقی شد آن جلسه را که در دوره دوم راجع بهمان مستشار مالیه دیدیم و امروز موفق شدیم که لایحه کنترات مستشار را تصویب نمایم آقای غیب فرمودند این توصیه را از حالا نکنید بنده عرض می کنم تا وقتی که مردم می دانند توصیه اثر دارد ممکن نیست از توصیه نمودن صرف نظر نمایند و این حالت را نمی شود کسی در قلب اشخاص داخل نماید

بنابر این با ورود مستشار کارها در جریان قانونی خود سیر نموده و بالطبع از این گونه امور جلوگیری خواهد شد رئیس - باید رأی بگیریم بلایه کنترات دکتر میلیسیو که مشتمل بر هفت ماده است آقایانی که این لایحه را بطور کلی و روی هم رفته تصویب می کنند قیام فرمایند (قریب با اتفاق قیام نمودند) رئیس - تصویب شد جلسه آینه روز یکشنبه ۳ ساعت و نیم قبل از ظهر دستور هم راپورت کمیسیون بودجه راجع بشهرها خواهد بود وزیر پست و تلگراف - یک مختصر عرضی دارم و بایستی بعرض آقایان برسام در ضمن شورای این لایحه تنقیدی از سرویسهای پستی دولت علیه ایران شد بنده چنان تکذیب میکنم که اختلال نظمی در سرویسهای پستی باشد . سرویسها ، پستی خیلی منظم است و پاکات و امانات هم منظمآ به مقصد خودشان میرسند رئیس - آقای معتمد التجار (اجازه) معتمد التجار - بنده از آقای رئیس الوزراء استوالی کرده بودم گویا حاضرند جواب بفرمایند رئیس الوزراء - بنده حاضر بر

جواب هستم لیکن جلسه متفرق شده است اگر آقایان موافق باشند در جلسه دیگر عرض خواهم کرد رئیس - پس می ماند برای جلسه آینده . (مجلس دو ساعت بعد از ظهر ختم شد) مؤتمن الملک